

24.8.2024 14. helluntain jälkeisen viikon lauantai

Päivän epistola

”Meitä on siis pidettävä Kristuksen palvelijoina, joiden huostaan on uskottu Jumalan salaisuudet. Siltä, jolle on jotakin uskottu, vaaditaan, että hän osoittautuu luottamuksen arvoiseksi. Mutta minulle on yhdentekevää, ryhdyttekö te tai jokin ihmisten tuomioistuin minua tutkimaan. En itsekään ryhdy tutkimaan itseäni. Minulla ei ole mitään tunnollani, mutta ei minua vielä sen perusteella ole todettu syyttömäksi. Minun tuomarini on Herra. Älkää siis tuomitko enneaikaisesti, ennen kuin Herra tulee. Hän valaisee pimeyden kätköt ja tuo esiin sydänten ajatukset, ja silloin itse kukin saa kiitoksen Jumalalta.” (1. Kor. 4: 1 – 5)

Paavali määrittelee itsensä ja seurakunnan työntekijät (papiston) Kristuksen palvelijoiksi. Sanalla on kreikan kielessä usein lisämerkitys ”virallinen todistaja”. ”Joiden huostaan on uskottu Jumalan salaisuudet” on vanhemman käännöksen mukaan ”Jumalan salaisuuksien huoneenhaltijoina”. Toinen määritelmä sisältää ajatuksen salaisuuksien taloudenhoidosta. Ortodoksisessa ajattelussa se liitetään sakramenttien toimittamiseen.

Taustalla ovat Korintin seurakunnan sisäiset riidat. Paavali toteaa, että häntä ei voi hänen toimintansa vuoksi tutkia, sillä kukaan ei ole häntä asettanut tehtävään Korintissa eivätkä korinttilaiset vaadi nimeltä hänen tutkimistaan. ”Minulla ei ole mitään tunnollani” ilmaisee, ettei hän tunne tehneensä mitään väärin. Tämä ei kuitenkaan ole täydellinen tae syyttömyydestä viimeisellä tuomiolla. Enneaikaisesti ei saa tuomita.

Päivän evankeliumi

”Sitten Jeesus puhui väkijoukolla ja opetuslapsilleen: ”Mooseksen istuin on nyt lainopettajien ja fariseusten hallussa. Tehkää siis niin kuin he sanovat ja noudattakaa heidän opetustaan. Älkää kuitenkaan ottako oppia heidän teoistaan, sillä he puhuvat yhtä ja tekevät toista. He köyttävät kokoon raskaita ja hankalia taakkoja ja säilyttävät ne ihmisten kannettaviksi, mutta itse he eivät halua niitä sormellaankaan liikauttaa. Kaiken minkä tekevät he tekevät vain siksi, että heidät huomattaisiin. He käyttävät leveitä raamatunlausekoteloita ja panevat viittaansa isot tupsut, he istuvat mielellään kunniapaikalla ja synagogassa etumaisilla istuimilla ja ovat hyvillään, kun ihmiset toreilla tervehtivät heitä ja kutsuvat heitä rabbiksi. ”Älkää te antako kutsua itseänne rabbiksi, sillä teillä on vain yksi opettaja ja te olette kaikki veljiä. Älkää myöskään kutsuko isäksi ketään, joka on maan

päällä, sillä vain yksi on teille isä, hän, joka on taivaissa. Älkää antako kutsua itseänne oppimestariksi, sillä teillä on vain yksi mestari, Kristus. Joka teistä on suurin, se olkoon toisten palvelija. Sillä joka itsensä korottaa, se alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se korotetaan.” (Matt. 23: 1 – 12)

Samasta aihepiiristä kirjoitti lyhyesti Markus (Mark. 12: 38 – 40) ja Luukas (Luuk. 20: 45 – 47). Teksti on mielenkiintoinen. Toisaalta se kertoo taustatekijöistä, jotka johtivat Kristuksen ristiinnaulitsemiseen. Se kertoo myös Matteuksen perustamien seurakuntien puolustautumisesta juutalaisia vastaan.

”Mooseksen istuin on nyt lainopettajien ja fariseusten hallussa” voi olla osittain väärää tietoa antava ilmaisu. Teksti voidaan ymmärtää niin, että se on menneessä ajanmuodossa. Silloin se kuvaisi tilannetta, kun Matteus kirjoitti evankeliuminsa. Tällöin lainopettajien asema oli mennyttä ja juutalaisten tärkein arvovalta oli fariseusten hallussa.

Evankeliumin antama ohje on noudattaa heidän opetustaan mutta ei heidän käytännön toimintaansa. Tässä Jeesus osoittaa kunnioitusta Vanhan testamentin opetusta kohtaan. Jos fariseus opettaa Vanhan testamentin mukaisesti, hänen opetuksensa on oikea. Muualla me näemme, että Jeesus arvostelee fariseuksia ”isien perinnäissäännöistä”. Tällä tarkoitetaan Vanhan testamentin väärää tulkintaa. Tämä tulkinta toi tavalliselle kansalle suuren taakan. Fariseukset itse eivät noudata näitä säädöksiä.

Raskaiden taakkojen vastakohta löytyy hieman aikaisemmin Matteukselta: ”Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon. Ottakaa minun ikeeni harteillenne ja katsokaa minua: minä olen sydämeltäni lempeä ja nöyrä. Näin teidän sielunne löytää levon. Minun ikeeni on hyvä kantaa ja minun kuormani on kevyt.” (Matt. 11: 28 – 30)

Fariseusten huomionhakuisuus näkyi eri taavoin. Raamatunlausekotelossa säilytetään otteita raamatusta. Mitä isompi kotelo, sen enemmän tekstejä. Viitan tupsut muistuttavat juutalaisia lain käskyistä. Jeesus oli jo aikaisemmin kiinnittänyt huomiota näihin asioihin (Matt. 6: 1, 5, 16, Luuk. 14: 7 – 11).

”Älkää te antako kutsua itseänne rabbiksi” liittyy muutokseen tämän sanan käytössä. Sana rabbi Jeesuksen aikana tarkoitti mestari. Sitä käytettiin erittäin harvoin. Sanan käyttö yleistyi Jerusalemin temppelin tuhoutumisen jälkeen alkaen vuodesta 70. Matteus kieltää tämän sanan käytön yleistymisen (”inflaation”). Fariseukset huomionhakuisuudessaan nauttivat siitä, kun ihmiset

käyttivät heistä sanaa rabbi.

Sama asia koskee sanaa isä. Tämän sanan käyttö alkaa juutalaisuudessa samoihin aikoihin kuin rabbi -sanan yleistyminen. Sana tulee käyttöön kristillisessä kirkossa luostariliikkeen kautta, jossa sillä tarkoitettiin hengellistä johtajaa. Matteus toteaa todellisen opettajan, oppimestarin, olevan Kristus. Muut opettajat ovat toissijaisia. Todellinen suuruus mitataan sillä, miten palvelee toisia.

Jeesuksen opetus näiden sanojen käytöstä tulee ymmärtää siten, että meillä on yksi todellinen Isä ja Opettaja, joka on Jumala. Jeesus ohjaa tekemään eron maallisten opettajien ja isien sekä Jumalan välillä. Mutta Hän ei kiellä näiden sanojen käyttämistä ihmisistä. Hän kieltää sen, että joku vaatii muita käyttämään hänestä näitä nimityksiä.